

Dosarul nr. 1ra-462/2022
1-20075116-01-1ra-24032022

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

23 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

Nadejda TOMA
Liliana CATAN
Ghenadie PLĂMĂDEALĂ
Ion GUZUN
Victor BOICO

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Ruslan Cimpoi în numele inculpatului prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2021, în cauza penală privindu-l pe

ZAHARIA Vasile Xxxxx *născut*
la xx xxxxxxxx xxxx, originar și domiciliat în s.
Xxxxx, r-nul Xxxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.07.2020 – 06.04.2021;

Instanța de apel: 27.04.2021 – 23.11.2021;

Instanța de recurs: 24.03.2022 – 23.05.2022.

Asupra recursului ordinar menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 06 aprilie 2021, *cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală*, Zaharia Vasile a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal (*episodul cu partea vătămată Julea Mihail*) la 1 an închisoare și în baza art. 190 alin. (1) Cod penal (*episodul cu partea vătămată Tanasevici Vasilii*) la 1 an închisoare.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, lui Zaharia Vasile i-a fost stabilită pedeapsa

definitivă de 1 an și 6 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, *din momentul punerii în executare a sentinței, cu menținerea în stare de arest de arest a lui Zaharia Vasile până la definitivarea sentinței.*

De la Zaharia Vasile s-a încasat în beneficiul părții vătămate Julea Mihail suma de 5 868 lei și în beneficiul părții vătămate Tanasevici Vasilii, suma de 7772,72 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat prin infracțiune.

Prin sentință, a fost soluționată și soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Zaharia Vasile, la 27 martie 2019, *fiind deținut în Penitenciarului nr. 18 - Brănești*, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a lui Julea Mihail, prin prezentarea ca adevărată a faptei mincinoase, clonând profilul persoanei cunoscute părții vătămate, pe nume Ciarca Fiodor, de pe rețeaua de socializare „odnoklassniki.ru”, a solicitat ajutor privind acordarea unui împrumut în sumă de 300 euro, ceea ce conform cursului BNM la aceeași dată constituia 5868 lei.

Fiind indus în eroare, Julea Mihail, a transferat suma solicitată de la sucursala B.C. „Victoria Bank” S.A., de pe str. Arborilor 21, mun. Chișinău, prin intermediul transferului „Zolotaia Korona” nr. xxxxxxxxx, pe numele lui Catrinescu Ion, care a și ridicat banii la rugămintea lui Zaharia Vasile și i-a transmis altor persoane indicate de ultimul, astfel însușind mijloacele bănești Zaharia Vasile i-a cauzat părții vătămate o daună materială în proporții considerabile.

Acțiunile intenționate ale inculpatului au fost calificate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, pe semnele calificative: *escrocherie - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.*

Tot el, Zaharia Vasile, la 29 martie 2019, *fiind deținut în Penitenciarului nr. 18 - Brănești*, având scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a lui Tanasevici Vasilii, prin prezentarea ca adevărată a faptei mincinoase, clonând profilul unei rude a părții vătămate, pe nume Vitalie Chiriac, de pe rețeaua de socializare „odnoklassniki.ru”, a solicitat ajutor privind acordarea unui împrumut în sumă de 400 euro, ceea ce conform cursului BNM la aceeași dată constituia 7772 lei.

La rugămintea lui Tanasevici Vasilii, bani au fost transferați de către Golban Lidia, de la sucursala B.C. „VictoriaBank” S.A., de pe str. Nicolae Testimițeanu

20, mun. Chișinău, prin intermediul transferului „Zolotaia Korona” nr. xxxxxxxx, pe numele lui Catrinescu Ion, care a și ridicat banii la rugămintea lui Zaharia Vasile și i-a transmis altor persoane indicate de ultimul, astfel însușind mijloacele bănești, Zaharia Vasile i-a cauzat părții vătămate o daună materială în proporții considerabile.

Acțiunile intenționate ale inculpatului au fost calificate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, pe semnele calificative: escrocherie - dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.

3. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul de reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, Cebotari Denis, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care prin prisma art. 85 Cod Penal lui Zaharia Vasile să-i fie stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani într-un penitenciar de tip semiînchis.

Apelantul a invocat că instanța de judecată urma să aplice prevederile art. 85 Cod penal, luând în considerație faptul că inculpatul Zaharia Vasile prin decizia Colegiului penal a Curții de Apel Bălți a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) Cod Penal, fiindu-i aplicată pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani.

Totodată, apelantul a statuat că instanța a constatat că, la moment este în imposibilitate de a se expune asupra cumulului de sentințe din motiv că actele prezentate de acuzatorul de stat sunt în copii, necertificate, rău vizibile, neavând mențiunea intrării în vigoare, însă, pe de altă parte, instanța însăși în sentință a constatat din copiile actelor prezentate de procuror la cât, când și de cine a fost condamnat Zaharia Vasile, de când pedeapsa a rămas definitivă, însă nu a cumulat sentințele prin prisma art. 85 Cod Penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2021, s-a admis apelul declarat, s-a casat sentința instanței de fond, în partea stabilirii pedepsei inculpatului și s-a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

În temeiul art. 85 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016, lui Zaharia Vasile i-a fost aplicată pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea

pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea termenului de executare a pedepsei din 23 noiembrie 2021.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Colegiul Penal a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptelor săvârșite de inculpatul Zaharia Vasile încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Instanța de apel a notat că, instanța de fond nu a cumulat pedeapsa stabilită prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016 (f.d. 21-23, vol. III), stabilindu-i inculpatului o pedeapsă prea blândă pentru cumulul de sentințe emise în privința acestuia.

Astfel, ținând cont de circumstanțele agravante și atenuante, dar și circumstanțele reale și personale ale inculpatului, Colegiul a considerat echitabil și proporțional ca la pedeapsa stabilită prin sentința judecătoreiei Chișinău, sediul Buiucani din 06.04.2021, cu aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal, prin cumul parțial al pedepselor să adauge pedeapsa stabilită lui și neexecutată prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016 sub formă de 8 ani închisoare, stabilindu-i acestuia pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

5. Împotriva deciziei instanței de apel, recurs ordinar declară avocatul Ruslan Cimpoi în numele inculpatului, prin care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acesteia, doar în partea aplicării prevederilor art. 85 Cod penal, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care termenul de executare al pedepsei definitive a închisorii pe un termen de 9 ani, să fie calculat începând din data de 26 martie 2015, cu deducerea din termenul pedepsei aplicate a 1 an 7 luni 19 zile conform încheierii Judecătoreiei Chișinău din 15.08.2017 care a aplicat în privința condamnatului amnistia și cu deducerea a 252 zile, conform încheierii Judecătoreiei Orhei, sediul Central din 22 noiembrie 2019.

În motivarea recursului menționează că:

- instanța de apel nu a individualizat corect pedeapsa ce urmează a fi executată de către Zaharia Vasile în rezultatul aplicării dispozițiilor art. 85 din Codul Penal. Or, partea apărării nici în primă instanță și nici în instanța de apel nu a fost împotriva aplicării dispozițiilor art. 85 din Codul Penal, însă, noi am optat pentru aplicarea acestor dispoziții doar după ce, fie partea acuzării, fie administrația penitenciarelor va stabili în mod cert care este termenul rămas neexecutat din pedeapsa de 8 ani de închisoare stabilit în temeiul deciziei Curții de apel Bălți din 25.05.2016 (sau câte zile anume) ce urmează de cumulat la pedeapsa stabilită în temeiul hotărârii Judecătoreiei Chișinău (sediul Buiucani) din 06.04.2021;

- nici partea acuzării și nici administrația penitenciarului în care condamnatul Zaharia Vasile își execută pedeapsa închisorii, dar nici instanțele, nu au furnizat, respectiv nu au stabilit concret la începutul executării termenului pedepsei de 8 ani închisoare aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016 (*din informația cuprinsă în forma 246 (f. d. 184) se deduce că este 26.03.2015 - data arestului*), care este termenul rămas neexecutat din pedeapsa de 8 ani închisoare aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016, după ce din 8 ani de închisoare se va scădea 1 an 7 luni și 19 zile în temeiul încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 15.08.2017 și prin scăderea a 252 de zile în temeiul încheierii Judecătoriei Orhei (sediul Central) din 22.11.2019 care a redus pedeapsa condamnatului cu titlu compensator pentru violarea art. 3 din CEDO - ținând cont de dispozițiile art. 85 Cod Penal, în raport cu faptul că nici acuzatorii de stat și nici instanța de apel nu au determinat în mod concret care este termenul rămas neexecutat din pedeapsa de 8 ani închisoare aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016, la data cumulării sentințelor (adică la situația zilei de 23.11.2021), nefiind clar ce rest din pedeapsa închisorii se cumulează la pedeapsa închisorii de 1 an și 6 luni stabilit prin hotărârea primei instanțe.

- este confuză și inacceptabilă dispoziția instanței de apel prin care se dispune că termenul de executare al pedepsei lui Zaharia Vasile, urmează a fi calculat din 23.11.2021, în condițiile în care, nu este indicat care anume pedeapsă se calculează din 23.11.2021.

5.1. Pe marginea recursului declarat, procurorul depune referință prin care solicită respingerea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

6. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit a conchis că recursul avocatului în numele inculpatului, urmează a fi admis, cu casarea deciziei recurate parțial, doar în latura pedepsei în partea aplicării prevederilor art. 85 și dispunerea rejudecării cauzei în această parte, în aceeași instanță, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și cu dispunerea rejudecării de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Erorile de drept pot fi considerate erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Astfel, Colegiul lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un

control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) ale aceleiași norme prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmite instanței de apel, sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost calificată corect, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal au fost aplicate corect, și hotărârea adoptată trebuie să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelului de către instanța ierarhic inferioară.

Drept temei pentru recurs, avocatul invocă art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează, că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise *când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

În speță se atestă că, recurentul este de acord cu circumstanțele de fapt și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului însă critică hotărârea recurată sub aspectul individualizării greșite a pedepsei aplicate, iar motivele invocate Colegiul le consideră întemeiate, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Din conținutul deciziei rezultă că instanța de fond la examinarea cauzei, a aplicat inculpatului pedeapsa cu închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni, fără a constata necesitatea aplicării prevederilor art. 85 Cod penal.

Examinând apelul declarat de către acuzatorul de stat, instanța de apel a dispus **admiterea** acestuia, însă, la stabilirea termenului pedepsei, nu a respectat întocmai prevederile legale întru adoptarea unei soluții întemeiate în latura penală, pronunțând o hotărâre pripită prin care a dispus că „*În temeiul art. 85 Cod penal,*

prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2016, lui Zaharia Vasile i se aplică pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea termenul de executare a pedepsei din 23 noiembrie 2021.”

Potrivit prevederilor art. 85 Cod penal, *dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară.*

Regulile stabilirii pedepsei în cazul unui cumul de sentințe se aplică în condițiile când, stabilind pedeapsa pentru infracțiunea sau infracțiunile săvârșite după pronunțarea primei sentințe, instanța de judecată trebuie să adauge la această pedeapsă, în întregime sau parțial, *partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară.*

Această regulă impune instanței de judecată să respecte anumite cerințe și anume:

- la pedeapsa stabilită pentru infracțiunea sau infracțiunile săvârșite, instanța trebuie să adauge partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. *Adăugarea pedepsei stabilite prin ultima sentință la pedeapsa totală aplicată prin sentința anterioară contravine art. 85 Cod penal, care prevede doar adăugarea părții neexecutate a pedepsei stabilite de sentința anterioară la pedeapsa pentru o infracțiune nouă;*

- instanța este obligată să stabilească exact și corect mărimea părții neexecutate a pedepsei stabilite de sentința anterioară.

În sensul vizat, Colegiul subliniază că, se consideră drept parte neexecutată a pedepsei conform sentinței anterioare, la săvârșirea infracțiunii noi de către persoana care execută pedeapsa închisorii – *termenul rămas neexecutat după aplicarea măsurii preventive arestarea preventivă pentru săvârșirea infracțiunii noi. Însă dacă această măsură preventivă n-a fost aplicată, partea neexecutată a pedepsei este termenul rămas neexecutat în momentul adoptării ultimei sentințe;*

Totodată, Colegiul notează că, potrivit prevederilor art. 395 alin. (3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței pedeapsa trebuie să fie precizată astfel încât la executarea sentinței să nu apară nici un fel de îndoieli cu privire la categoria și mărimea pedepsei stabilite de instanța de judecată.

La caz, instanța de apel a indicat că prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016, Zaharia Vasile a fost condamnat la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, iar la aplicarea prevederilor art. 85 Cod penal, nu a stabilit care este partea neexecutată a pedepsei stabilite prin decizia sus-numită.

Astfel, Colegiul reține că, instanța de apel eronat a dispus cumularea parțială a pedepselor de 1 an și 6 luni închisoare (*stabilită prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 06 aprilie 2021*) cu pedeapsa de 8 ani închisoare (*stabilită prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 mai 2016*) aplicându-i lui Zaharia Vasile pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 9 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu calcularea termenului de executare a pedepsei din 23 noiembrie 2021, fără a stabili exact și corect mărimea părții neexecutate a pedepsei stabilite de sentința anterioară, aceste concluzii fiind în dezacord cu normele de drept ce guvernează speța.

Hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate normelor legale. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În mare parte soluția instanței de recurs de a dispune rejudecarea se bazează pe statuările Curții Europene în speța *Năvoloacă c. Moldovei (cererea nr. 25236/02), hotărârea din 16.12.2008*, unde Curtea având a se pronunța asupra acestei cauze a considerat că chestiunile care urmau a fi hotărâte de către Curtea Supremă de Justiție nu puteau fi examinate în mod corespunzător, ca chestiuni ce țin de un proces echitabil, fără o apreciere directă a circumstanțelor factologice prezentate de părți pe marginea speței deferite judecării (*a se vedea Botten v. Norway, 19 februarie 1996, §§ 52 și 53, Reports of Judgments and Decisions 1996-I și Popovici, citată mai sus, § 72*). Având în vedere că, Curtea Supremă de Justiție nu are competența să facă o examinare directă în fapt, ea are competența de a dispune rejudecarea cauzei de către instanța ierarhic inferioară. În cazul de față, ținând cont de faptul că urmează a se stabili exact și corect mărimea părții neexecutate a pedepsei stabilite de sentința anterioară în privința lui Zaharia Vasile în baza unor materiale probante absente la prezenta cauză, echitatea cere ca Curtea Supremă de Justiție să dispună rejudecarea cauzei.

Prin urmare, rezultă că instanța de apel, la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, a comis eroarea de drept cuprinsă în prevederea art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, iar decizia urmează a fi casată în partea respectivă, cu rejudecarea cauzei în apel, așa cum cere art. 435 Cod de procedură penală, întrucât asemenea erori nu pot fi corectate în instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel, și ținând cont de

motivele casării deciziei atacate, de prevederile art. 85 Cod penal și practica CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Ruslan Cimpoi în numele inculpatului, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2021, în partea aplicării prevederilor art. 85 Cod penal, în privința inculpatului *Zaharia Vasile xxxxxxxx* și dispune rejudecarea cauzei în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, dispozițiile deciziei recurate, se mențin.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată în partea în care a fost dispusă rejudecarea, în rest este irevocabilă, pronunțată integral la 19 iulie 2022.

Președinte

Nadejda TOMA

Judecători

Liliana CATAN

Ghenadie PLĂMĂDEALĂ

Ion GUZUN

Victor BOICO